

Мултанівська Т.В., к. е. н., доцент

Воїнова Т.С., к. е. н., доцент

Горяєва М.С.

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

АУДИТОРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ОБЛІКОВО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Контроль є найважливішою функцією управління суспільним відтворенням, невід'ємною частиною системи регулювання в сфері управління фінансовими засобами підприємств.

Будь-яка господарська та інша діяльність має у своєму складі контрольні дії, спрямовані на забезпечення виконання поставлених завдань. Однією з ланок системи контролю виступає фінансовий контроль, призначення якого полягає в забезпеченні дотримання законодавства в процесі формування та використання фінансових ресурсів, оцінки економічної ефективності фінансово-господарських операцій у всіх ланках економіки.

На рівні здійснення фінансовий контроль поділяється на державний, муніципальний (органів місцевого самоуправління), контроль власника (внутрішньогосподарський) і незалежний (аудиторський) [1].

Незалежний контроль здійснюється над діяльністю підприємств незалежними аудиторськими фірмами (аудиторами) – експертами з метою встановлення достовірності фінансової звітності та відповідності чинному законодавству здійснених фінансово-господарських операцій.

На відміну від інших видів контролю аудит виконує роль радника, консультанта, помічника для всіх фахівців, що займаються обробкою бухгалтерської інформації. Також аудит здійснює аналіз фінансово-економічних показників за результатами діяльності підприємств для прийняття управлінських рішень і прогноз їх на майбутнє.

Завдяки аудиту фінансової звітності забезпечується суттєвість зниження ризиків, пов'язаних з прийняттям рішень, збільшується довіра до підприємства з боку партнерів, відображається його позитивний імідж. Прийняття управлінських рішень на основі ненадійного обліково-інформаційного забезпечення може призвести до негативних наслідків.

При проведенні перевірки аудитор несе відповідальність за свою думку про фінансову звітність клієнта. Існує певний ризик того, що аудитор складе невірну думку про фінансову звітність у тих випадках, коли вона містить суттєві викривлення, які можуть вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Тому при збиранні аудиторських доказів у вигляді бухгалтерської інформації аудитор повинен дотримуватися ретельності та об'єктивності.

Аудиторський ризик зменшується, якщо аудитор використовує докази, які отримані з різних джерел і різні за формою подання, при цьому вони не повинні суперечити один одному. У такому разі аудитор може забезпечити більш високий ступінь впевненості в порівнянні з тим, який може бути отриманий в результаті розгляду аудиторських доказів з одного джерела [2].

На величину аудиторського ризику значно впливає наявність системи внутрішнього контролю у суб'єкта господарювання, ефективність якої аудитор оцінює. Інформація про функціонування такої системи збирається аудитором за допомогою тестів засобів контролю, які допомагають виявити її суттєві недоліки.

При цьому необхідно враховувати, що засоби контролю підрозділяються на дві категорії:

- превентивні, тобто такі, що запобігають появі суттєвих викривлень бухгалтерської інформації;
- ті, що виявляють та коригують значні викривлення в обліку, якщо вони мають місце.

Необхідно оцінити адекватність застосованих контрольних засобів, проаналізувавши, чи зможе певний контрольний засіб скоротити відповідний аудиторський ризик.

Засоби контролю, як правило, заздалегідь обговорюються з найвищим управлінським персоналом або з персоналом, який наділений найвищими повноваженнями.

В економічній літературі зазвичай розглядається два підходи до засобів контролю бухгалтерської інформації та складеної на її підставі фінансової звітності суб'єктів господарювання. Перший підхід полягає в тому, що аудитор спирається на докази, які отримує через усні повідомлення, тестування персоналу, запити та роз'яснення управлінського персоналу. Другий підхід полягає у документальному підтвердженні облікової інформації за здійсненими господарськими операціями [3].

Аудитор також застосовує процедури перевірки по суті, які проводяться з метою отримання аудиторських доказів виявлення суттєвих викривлень фінансової звітності. До них належать детальні тести операцій та сальдо рахунків і аналітичні процедури.

Всі аудиторські докази повинні відповідати вимогам значущості та достатності.

Таким чином, незалежний контроль як один з видів фінансового контролю, є певним гарантом надійності даних бухгалтерського обліку. Він направлений на перевірку процесу обліково-аналітичного забезпечення управління підприємства з метою виявлення обґрунтованості й ефективності прийнятих управлінських рішень.

Список літератури:

1. Андреев В. Д. Практический аудит (справочное пособие). – М.: Экономика, 1994. – 366 с.
2. Мултанівська Т. В. Аудит в схемах і таблицях / Т. В. Мултанівська, М. С. Горяєва / [за ред. Я.Кавторєвої]. – Х.: Фактор, 2009. – 336 с.
3. Яніцька Н. І. Аудит фінансової звітності та МСФЗ: визначення справедливої вартості / Н.І. Яніцька // Аудитор України. – 2013. – №7. – С.46–51. __